

ПРОУЧВАНЕ МНЕНИЕТО НА РОДИТЕЛИ ЗА НАГЛАСИТЕ ИМ КЪМ ЗАНИМАНИЯТА ПО МИНИБАСКЕТБОЛ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Мануел Марков*

A STUDY OF PARENTS' OPINIONS ON THEIR ATTITUDES TOWARDS MINI-BASKETBALL ACTIVITIES IN KINDERGARTENS

Manuel Markov

Abstract: This study examines parents' attitudes toward mini-basketball activities in kindergartens as a form of organized physical activity in early childhood. Physical education in preschool plays a crucial role in children's motor, social, and emotional development. The study aims to identify parents' perceptions of the benefits of mini basketball, their level of satisfaction with the organization of activities, and their expectations for future development. Data was collected through a survey of parents of preschool-aged children. The results show a predominantly positive attitude of parents toward both mini-basketball and sport in general. Parents support their children in their desire and choice of sport, and children like mini-basketball activities mainly because of the games, working with the ball, and the opportunity to be with their friends.

Keywords: mini-basketball, kindergarten, parents' attitudes, physical education, preschool children

ВЪВЕДЕНИЕ

Физическата активност е всяко движение на тялото от какъвто и да е вид и може да включва развлекателни, фитнес и спортни дейности, като скачане на въже, игра на футбол, вдигане на тежести, както и ежедневни дейности, като ходене, качване по стълби или метене (Eckstrom et al., 2020).

Физическата активност в ранна детска възраст е един от основните фактори за пълноценното развитие на детето.

Дете на възраст между 0 и 6 години се счита за дете в ранна детска възраст (Suryaningrum et al., 2016). Ранната възраст е решаващ период за стимулиране развитието на детето. Ранното развитие на мозъка протича много бързо, поради което този период е известен като златната възраст или златния период. Според неврологични изследвания мозъкът на децата се развива до 50% през първите четири години от живота, до 80% до осемгодишна възраст и до 100% до 18-годишна възраст (Ariani et al., 2022). Този етап, който е формиращ и много ценен, е периодът, в който когнитив-

* Мануел Марков – докторант към катедра „Теория и методика на физическото възпитание“, Педагогически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“.

ните, физико-моторните, езиковите и психосоциалните аспекти на детето се развиват най-бързо. В съответствие с това Santrock (2011) счита, че децата преминават през решаващ етап на развитие в ранна възраст, когато се нуждаят от определен тип стимулация. Децата получават подходящата стимулация в тези специални моменти, защото те никога няма да се повторят. Предполага се, че нервните клетки на децата естествено дегенерират, ако не бъдат стимулирани (Hidayati, Irmawati, 2019). Това съответства на основния принцип за работа на невроните в мозъка, а именно, че трябва да ги използват, иначе ще се загубят. Физическото, или моторното, развитие е важен компонент на развитието в ранна детска възраст (Musfiroh, 2014). Моторните умения на децата растат и се развиват заедно с моторното им развитие. Различните двигателни дейности и видове игри, в които децата се включват, позволяват на възрастните да видят колко добре се развиват физическите и двигателните умения на детето. За социалните очаквания и когнитивните способности двигателните умения са много важни. Децата могат да бъдат стимулирани, за да се подпомогне развитието им, а децата, които са стимулирани, са по-склонни да достигнат успешно етапите на развитие. Децата могат да учат чрез игра в ранно детско образование. Преди да започнат основното училище, малките деца получават ранното детско образование. Потенциалът и интелигентността на децата могат да се развиват, като им се дава подходяща стимулация в ранна възраст.

Двигателната активност в предучилищна възраст е организирана под формата на игрови и емоционално наситени дейности, които стимулират интереса на децата. В този контекст минибаскетболът се утвърждава като подходящ спорт, съчетаващ движение, игра и социално взаимодействие.

Родителите имат ключова роля за подкрепата и устойчивостта на спортните инициативи в детската градина. Положителната нагласа на семейството към физическата активност силно влияе върху мотивацията на децата за участие в спорт.

Двигателното развитие в ранна детска възраст се характеризира с интензивно усвояване на основни двигателни умения, като бягане, скачане, хвърляне и улавяне. Gallahue и Ozmun (2012) посочват, че именно в предучилищния период се полагат основите на координацията и пространствената ориентация.

Минибаскетболът е адаптирана форма на баскетбола, съобразена с възрастовите и психофизическите особености на децата. Според Bailey (2006) спортовете с игрови характер насърчават активното участие, развиват умения за сътрудничество и подпомагат социализацията. Чрез минибаскетбола децата усвояват елементарни правила, развиват чувство за отговорност и се учат на работа в екип.

В доклад на UNESCO (2015) се подчертава, че качествено физическо възпитание в ранна възраст допринася за цялостното развитие на детето и изграждането на позитивно отношение към спорта в дългосрочен план.

МЕТОДОЛОГИЯ

Целта на настоящото изследване е да се проучи мнението на родители относно нагласите им към заниманията по минибаскетбол в детската градина.

Настоящото изследване е проведено в периода от м. септември до м. ноември 2025 г.

Предмет на изследване са нагласите на родителите за заниманията на децата им по минибаскетбол в детските градини.

Обект на изследването са отношението и желанието на родители и деца за участие в занимания по минибаскетбол в детската градина.

Анкетиран са 80 родители на деца от детски градини в гр. София, участващи в занимания по минибаскетбол.

За реализиране на поставената цел и задачите на изследването са приложени следните методи: обзорно проучване на специализирана литература и анкетен метод.

За да бъдат проучено мнението и нагласите на родителите на деца от детските градини за заниманията им по минибаскетбол е направено анкетно проучване. Анкетата е анонимна и е проведена през октомври 2025 г. Разработената анкетна карта включва 9 въпроса, от които има

два с възможност за повече от един отговор. Резултатите от анкетното проучване са обработени с помощта на честотен анализ за подредба на променливите спрямо техните честоти.

При анализа на анкетната карта е спазена последователността на въпросите.

РЕЗУЛТАТИ

Резултатите от анкетното проучване показват, че преобладаващата част от родителите имат положително отношение към заниманията по минибаскетбол. Резултатите, представени в таблица 1., показват, че 78,75 % от анкетираните са родители на момчета, а 21,25 % – на момичеата. Това показва, че само 1/3 от децата, които имат занимания по минибаскетбол в детските градини, са момичета. Висок процент от децата обичат да спортуват – 74 %, докато родителите на 19,50 % не могат да преценят това. 69,70 % от родителите обичат спорта и искат тяхното дете да спортува, за 10,60 % от тях децата спортуват, защото трябва да спортуват, но те не харесват спорта. При 17,10 % от родителите децата спортуват, защото им харесва, но има и 2,60 %, които нямат мнение.

Таблица 1. Процентно съотношение на отговорите на първите три въпроса от анкетната карта

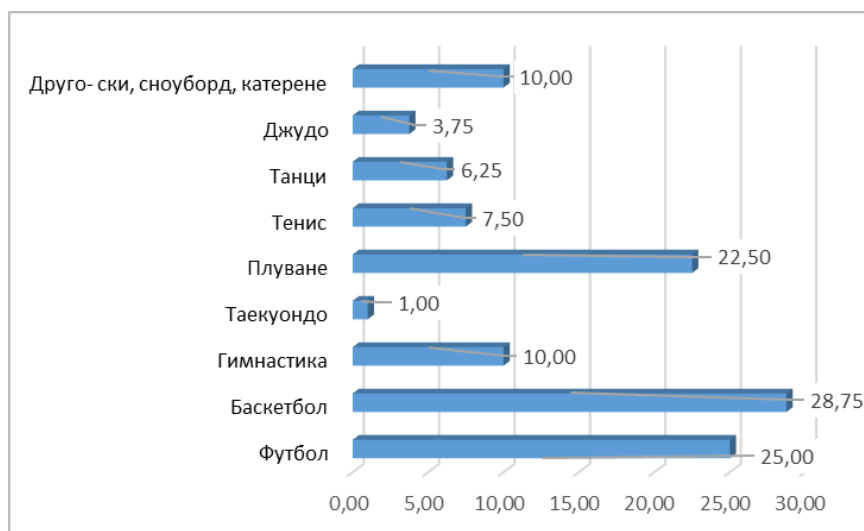
1. Какъв е полът на вашето дете?			
☐ Момче – 78,75%	☐ Момиче – 21,25%	☐ Не желая да отговоря – 0%	
2. Вашето дете обича ли да спортува?			
☐ Да – 74,00%	☐ Не – 6,50%	☐ Не мога да преценя 19,50%	
3. Какво е вашето отношение като родители към заниманията със спорт?			
☐ Обичаме спорта и искаме детето да спортува – 69,70%	☐ Не харесваме спорта, но детето трябва да спортува – 10,60%	☐ На него му харесва и затова спортува – 17,10%	☐ Нямам мнение – 2,60%

На фигура 1. са представени отговорите на въпроса: *Какво обича да прави вашето дете през свободното си време?* Респондентите имат възможност да посочат повече от един отговор. Резултатите показват, че най-висок процент (58%) от децата обичат да спортуват в свободното си време. Има изравнени отговори, че детето обича: „да играе навън с приятели“ и „да играе с игри“ с еднакъв процент – 39 %, че обича: „да гледа телевизия“ се доближава с 35 %. Да четат книжки обичат 29 %, 21 % обичат да играят на компютърни и други електронни игри с приятели и 20 % споделят, че децата им обичат да итграт баскетбол и в свободното време.

Фигура 1. Разпределение на отговорите на въпроса: *Какво обича да прави вашето дете през свободното си време?*

Попитахме родителите: *Вашето дете спортува ли извън заниманията в градината?* И при отговорите на този въпрос родителите имаха възможност да посочат повече от един отговор. Резултатите са представени на фигура 2.

Фигура 2. Разпределение на отговорите на въпроса: *Вашето дете спортува ли извън заниманията в градината?*

На таблица 2. са представени отговорите на четири от въпросите, свързани с това какво е мнението на децата за заниманията по минибаскетбол и на интересът на самите родители към тях.

Таблица 2. Процентно съотношение на отговорите на последните четири въпроса от анкетната карта

6. Какво му харесва най-много в заниманията по баскетбол?			
☐ Игрите в заниманията по баскетбол – 40,30 %	☐ Това, че играят с топка – 32,50 %	☐ Това, че е с приятели – 24,70 %	☐ Не знае – 2,60 %
7. Бихте ли го записали да тренира баскетбол в клуб след часовете?			
☐ Да, с удоволствие – 62,30 %	☐ Не, нямам време – 10,40 %	☐ Само ако в групата има приятели – 16,90 %	☐ Нямам мнение – 10,40 %
8. Харесват ли му заниманията по баскетбол в градината?			
☐ Да, много му харесват – 70,10 %	☐ Казва, че само някои игри му харесват – 26 %	☐ Нищо не му харесва, скучно му е – 1,30 %	☐ Никога не сме го питали – 2,60 %
9. Вие интересувате ли се след заниманията как вашето дете се справя с баскетбола?			
☐ Да, винаги – 67,50 %	☐ Не, никога – 2,60 %	☐ Само ако е възникнал някакъв проблем в заниманието – 16,90 %	☐ Смятам, че това занимание е само за физическа активност на децата – 13,00 %

Анализът на таблица 2. показва, че децата харесват най-много игрите (40,30 %). Това, че играят с топка, се харесва на 32,50 % и за 24,70 % е важно, че са с приятели. Тази удовлетвореност на децата е възприета и от родителите, като 62,30 % от тях биха записали детето си да играе баскетбол извън заниманията в детската градина. 16,90 % биха го направили, ако то е с приятели там, а 10,40 % споделят, че нямат време за това. Висок процент – 70,10 % – от родителите казват, че детето им харесва заниманията, за 26 % от децата са харесвани само игрите в заниманията, но има и такива, на които им е скучно (1,30%), а 2,60 % от родителите никога не са се интересували. Попитахме родителите: *Вие интересувате ли се след заниманията как вашето дете се справя*

с баскетбола? 67,50 % винаги се интересуват, за 16,90 % имат интерес само ако има възникнал проблем, интересно е, че за 13% от родителите това е просто една физическа активност на децата. Никога интерес не са проявили 2,60 % от родителите.

ДИСКУСИЯ

Резултатите от проведеното анкетно проучване показват ясно изразено положително отношение на родителите към заниманията по минибаскетбол в детската градина. Организираните спортни дейности в предучилищна възраст се възприемат от семействата като значим фактор за цялостното развитие на детето. Високата степен на одобрение може да се обясни с игровия характер на минибаскетбола, който е съобразен с възрастовите особености и интересите на децата.

Данните от изследването показват, че децата харесват заниманията по минибаскетбол най-вече заради игрите, работата с топка и възможността да бъдат заедно с приятелите си. Тези резултати потвърждават изводите на Gallahue и Ozmun (2012), които подчертават, че в предучилищна възраст двигателните умения се развиват най-успешно чрез игрови дейности, включващи взаимодействие с връстниците. Социалният елемент в спортните занимания подпомага изграждането на комуникативни умения и чувство за принадлежност към групата. Организираните занимания по минибаскетбол изискват спазване на правила, последователност и самоконтрол, което има важно възпитателно значение. Bailey (2006) подчертава, че колективните спортове са ефективно средство за социализация и развитие на умения за работа в екип още в ранна възраст.

Голяма част от анкетираните родители демонстрират положителна нагласа към спорта като цяло, което се потвърждава от факта, че значителен процент от децата практикуват допълнителни спортни дейности извън детската градина. Семейната подкрепа и личният пример на родителите имат ключова роля за формирането на трайно положително отношение към физическата активност. Предпочитанието към спортове като футбол, баскетбол и плуване показва устойчив интерес към двигателни дейности с ясно изразен игрови и социален компонент. Подобни резултати са установени и в изследването на Жечева-Тупанкова (2020), проведено сред ученици от начална образователна степен, където най-често практикуваните спортове в свободното време са футбол и баскетбол. Това потвърждава тенденцията за устойчив интерес към колективните спортове и подчертава значението на приемствеността между предучилищното и началното образование по отношение на физическото възпитание.

Особено показателен е високият процент родители, които се интересуват от напредъка на детето си след заниманията по минибаскетбол. Според препоръките на UNESCO (2015) активното участие и информираността на семейството повишават ефективността на програмите по физическо възпитание. В същото време наличието на родители, които възприемат заниманията единствено като форма на физическа активност, показва необходимост от по-целенасочена комуникация относно образователната и възпитателната стойност на спорта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите от проведеното изследване показват преобладаващо положително отношение на родителите към заниманията по минибаскетбол в детската градина. Родителите възприемат тези занимания като полезни за децата. Минибаскетболът допринася за повишаване на двигателната активност, изграждане на умения за работа в екип и формиране на положително отношение към спорта още в ранна възраст. Получените данни подчертават необходимостта от устойчиво прилагане и развитие на подобни спортни програми, както и от активна комуникация между педагогическия екип и семействата.

ЛИТЕРАТУРА

Жечева-Тупанкова, С. (2020). Физическа активност на учениците от началното училище в свободното им време. *Педагогически алманах*, 28(3), с. 45–53. // Zhecheva-Tupankova, S. (2020). Physical activity of primary school students in their leisure time. *Pedagogical Almanac*, 28(3), s. 45–53.

- Ariani, I. et al. (2022).** Perkembangan Motorik pada Anak Usia Dini. *Journal Pendidikan Dan Konseling*, 4(6), 1349–1358.
- Bailey, R. (2006).** Physical Education and Sport in Schools: A Review of Benefits and Outcomes. *Journal of School Health*, 76, 397-401.
- Cohen, L. et al. (2018).** *Research Methods in Education (8th ed.)*. London: Routledge.
- Eckstrom, E. et al. (2020).** Physical Activity and Healthy Aging. *Clinics in Geriatric Medicine*, 36, 671–683.
- Hidayati, N., & Irmawati, F. (2019).** *Anatomi Fisiologi Manusia Dasar*. Malang: MNC Publishing.
- Gallahue, D. L., & Ozmun, J. C. (2012).** Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults (7th ed.). McGraw-Hill. *International Journal of Humanities Education and Social Sciences*, Volume 2, Number 6, June 2023, 2141–2154
- Musfiroh, T. (2014).** *Hakikat Kecerdasan Majemuk (Multiple Intelligences)*. Jakarta: Universitas Terbuka.
- Santrock, J. W. (2011).** *Educational Psychology (5th Edition ed)*. New York: Mc Graw Hill.
- UNESCO. (2015).** *Quality physical education: Guidelines for policymakers*. UNESCO Publishing.